

نام و نام خانوادگی:
 مقطع و رشته: یازدهم انسانی
 نام پدر:
 شماره داوطلب:
 تعداد صفحه سؤال: ۲ صفحه

جمهوری اسلامی ایران
 اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران
 اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۱۲ تهران
 دبیرستان غیردولتی پسرانه سرای دانش واحد حافظ
 آزمون پایان ترم اول سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹

نام درس: علوم و فنون ۲
 نام دبیر: محمد نورانی
 تاریخ امتحان: ۱۷ / ۱۰ / ۱۳۹۹
 ساعت امتحان: ۰۸ : ۰۰ صبح / عصر
 مدت امتحان: ۶۰ دقیقه

ردیف	سؤالات	نوع
۱	دلایل به وجود آمدن سبک عراقی کدامند؟	۱
۱	وضعیت زبان و ادبیات فارسی در دوره «سبک عراقی؛ قرن هفتم» چگونه بود؟	۲
۱	درونمایه هر یک از آثار زیر را بنویسید. الف) مکاتیب ب) بوستان ج) لمعات د) مرصاد العباد ه) المعجم	۳
۱	متن زیر معرف کیست؟ شاعر عصر سربداران، مردی دهقان پیشه بود که قدرت شاعری خود را در قطعات اخلاقی آشکار کرده است. وی در شعر خود قناعت پیشگی و بی اعتباری دنیا را مورد تأکید قرار می دهد.	۴
۰/۵	سلمان ساوجی در مثنوی «جمشید و خورشید» به کدام شاعر توجه داشته است؟	۵
۱	آثار عبید زاکانی را نام ببرید و موضوع «موش و گربه» وی چیست؟	۶
۱	موضوع هر یک از آثار زیر چیست؟ الف) تاریخ گزیده ب) نجات الانس ج) تذکره دولتشاه سمرقندی د) گلستان	۷
۱	در کدام گزینه اختیار زبانی «حذف همزه» استفاده نشده است؟ ۱) سینه از آتش دل در غم جانانه بسوخت / آتشی بود در این خانه که کاشانه بسوخت ۲) تنم از واسطه دوری دلبر بگداخت / جانم از آتش مهر رخ جانانه بسوخت ۳) چون پیاله دلم از توبه که کردم بشکست / همچو لاله جگرم بیمه خونخانه بسوخت ۴) ماجرا کم کن و باز آ که مرا مردم چشم / خرقه از سر به در آورد و به شکرانه بسوخت	۸
۱	در کدام بیت اختیار زبانی «تغییر کمیت مصوت هجاها» به کار نرفته است؟ ۱) داده شوقم سر به صحرايي که می باید کشید / منت ریگ روان از شوخی اخگر مرا ۲) سوی شهر ایران دهم راهشان / گذارم یکیایک سوی شاهشان ۳) نه مرد صدمه عشقی ز سر حد هوس بگذر / هوای سیر دریا داری از ساحل تماشا کن ۴) بیدلان را جز آستانه عشق / در ره کوی دوست منزل نیست	۹
۱	در کدام بیت آرایه «تشبیه» به کار نرفته است؟ ۱) چون آه من به راه کدورت مرو که اشک / پیک شفاعتی است که از پی دوامت ۲) کزین پس به کنجی نشینم چو مور / گه روزی نخوردند پیلان به زور ۳) شبی چون شبه روی شسته به قیر / نه بهرام پیدا نه کیوان نه تیر ۴) دردی است درد عشق که هیچش طبیب نیست / گر دردمند عشق بنالد غریب نیست	۱۰
۱	در تمامی ابیات وجه شبه به کار نرفته است به استثنای بیت ۱) عشق نقاشی روح است و به طفلی طرحی / رنگ و روغن به جوانی و به پیری پرداز ۲) من از تو گل به تماشای خنده شادم و بس / رقیب سفله به سودای رنگ و بوست هنوز ۳) کوه را مثل پر کاه سبک می بینم / پر کاهی صفت کوه گران می بینم ۴) ماتم سرای عشق به آتش چه می کشی / فردا به خاک سوختگان می کشانمت	۱۱

ردیف	سؤالات	نمره
۱	در تمام گزینه ها تشبیه بلیغ (فشرده) وجود دارد به جز بیت..... (۱) تو گوهر سرشکی و دردانه صفا/مژگان فشانمت که به دامن نشانمت (۲) چگونه دعوی عشقت کنم به یکتایی/که بار عشق تو پشت فلک دو تا بکند (۳) سرو ناز قامتش از سر نهاده سر کشی/ترک چشمش گفته ترک ترکتاز خویش را (۴) مرغ دل در قفس سینه من می نالد/ بلبل ساز تو را دیده هم آواز امشب	۱۲
۱	در کدام گزینه آرایه «مجاز» به کار نرفته است؟ (۱) برو ای گدای مسکین در خانه علی زن /که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را (۲) به تربتم چو گذشتی، به طیب نفس ای گل / لبی به فاتحه بگشا که طیب الله فاک (۳) تا سایه بالای بلندت به سرم نیست / کوتاه مباد از سر من سایه حسرت (۴) لطف و عطا و احسان پیوسته از تو آید / جرم و خطا و عصیان، از ما بود همیشه	۱۳
۱	در تمامی ابیات آرایه «مجاز» وجود دارد به جز بیت..... (۱) ندانم از چه به سر شور عشقبازی نیست/پری وشان عفیف فرشته سیما را (۲) گر صغیر کلک توفان صور اسرافیل نیست/از چه اکنون با قیام خود قیامت می کند (۳) دل مست جام وحدت حاجت به ذکر لب نیست /لاتقربوا الصلوه اذ انتم السکاری (۴) تو ای که فاتحه بر خاک اولیا خواندی / موالیای تو خواند فرشته بر افلاک	۱۴
۱	آرایه مقابل کدام گزینه نادرست است؟ (۱) پیش رویت دگران صورت بر دیوارند/نه چنین صورت و معنا که تو داری دارند(تشبیه-جناس تام) (۲) عجب از چشم تو دارم که شبانش تا روز/خواب می گیرد و شهری ز غمت بیدارند(مجاز-تضاد) (۳) عشق لیلی نه به اندازه هر مجنون است/مگر آنان که سر ناز و دلالتش دارند(تلمیح-ایهام) (۴) خلقی چو من بر روی تو آشفته همچون موی تو/پای آن نهد در کوی تو کاول دل از سر بر کند(کنایه-جناس)	۱۵
۱	مقایسه قلمرو زبانی و ادبی سبک خراسانی و عراقی در «چهار» بند :	۱۶
۰/۵	موضوع «ظفرنامه شامی» چیست؟	۱۷
۱	کتاب «بابر نامه و محاکمه الغتین» از کیست؟ و به چه زبانی نوشته شده است؟	۱۸
۱	وزن بیت « ما نیز مردمانیم نی کم ز سنگ و کانیم / بی زخم های میتین پیدا نکرد زر را » در کدام گزینه نیامده است؟ (۱) جانا قبول گردان این جستجوی ما را / بنده و مرید عشقیم بر گیر موی ما را (۲) بشکن سبو و کوزه ای میر آب جان ها / تا وا شود چو کاسه در پیش تو دهان ها (۳) بیدار کن طرب را بر من بزن تو خود را / چشمی چنین بگردان کوری چشم بد را (۴) چون می احمر سگان هم می خورند / گر تو شیری چو می احمر بیا	۱۹
۱	یک بیت بر وزن پایه های آوایی همسان «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن» بنویسید.	۲۰
۱	بیت زیر را تقطیع هجایی کرده و اختیارات زبانی به کاررفته را مشخص کنید. « ما به غم خو کرده ایم ای دوست ما را غم فرست / تحفه ای کز غم فرستی نزد ما هر دم فرست »	۲۱

اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران
اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۱۲ تهران
دبیرستان غیر دولتی پسرانه سرای دانش واحد حافظ

کلید سؤالات پایان ترم اول سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹

نام درس: علوم و فنون ۲
نام دبیر: ممد نورانی
تاریخ امتحان: ۱۷ / ۱۰ / ۱۳۹۹
ساعت امتحان: ۰۸:۰۰ صبح / عصر
مدت امتحان: ۶۰ دقیقه

ردیف	راهنمای تصحیح	محل مهر یا امضاء مدیر
۱	برخی عوامل سیاسی و اجتماعی مثل روی کار آمدن حکومت های غزنوی و سلجوقی و تغییر مرکز ادبی و سیاسی از خراسان به عراق عجم ، زمینه های تغییر سبک را در متون فارسی پدید آورد و خواندیم که سبک های «بینابین» و «آذربایجانی» از «سبک خراسانی» فاصله گرفتند و کم کم «سبک عراقی» پدید آمد. (۱)	
۲	زبان و ادبیات فارسی در این دوره ، مثل بسیاری از دانش های دیگر ، با دوره های پیش از خود متفاوت شد و به نوعی دچار سستی و نابسامانی شد ؛ چرا که بسیاری از دانشمندان و ادیبان کشته و یا متواری شدند و دیگر از دربارهای ادب دوست و خاندان های فرهنگ پرور خبری نبود ، اما در کنار این عوامل مخرب و منفی ، در این دوره عوامل منفی ، در این دوره مثبتی نیز وجود داشت که رشد زبان و ادبیات و ادیبان و اعتبار ادیبان و اندیشمندان را موجب شد . با انتقال قدرت از خراسان به مرکز ایران ، زبان و ادبیات فارسی در ناحیه عراق عجم گسترش یافت و در حوزه ری ، فارسی ، همدان و اطراف آنها آثار ارزشمندی پدید آمد . و زمینه هایی برای تغییر سبک از خراسانی به عراقی ایجاد شد. (۱)	
۳	الف) مکاتیب :مجموعه نوشته های مولانا به دست خود اوست . ب) بوستان :اخلاق و حکمت ج) لمعات : سیر و سلوک عارفانه د) مرصاد العباد:در بیان سلوک دین و تربیت نفس انسانی ه) المعجم: علم عروض ، قافیه ، بدیع و نقد شعر (۱)	
۴	ابن یمین (۱)	
۵	نظامی ۰/۵	
۶	اخلاق الاشراف ، صد پند ، رساله دلگشا . موضوع موش و گربه ناهنجاری های اجتماعی . (۱)	
۷	الف) تاریخ گزیده : تاریخ پیامبران و خلفای چهارگانه ، خلفای بنی عباس و تاریخ ایران تا سال ۷۳ق ب) نفحات الانس:ذکر حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان ج) تذکره دولتشاه سمرقندی:شرح احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی . (۱)	
۸	گزینه «۴»(۱)	
۹	گزینه «۴»(۱)	
۱۰	گزینه «۴»(۱)	
۱۱	گزینه «۳»(۱)	
۱۲	گزینه «۱»(۱)	
۱۳	گزینه «۴»(۱)	
۱۴	گزینه «۲»(۱)	
۱۵	گزینه «۳» ایهام ندارد . (۱)	
۱۶	مختصات زبانی سبک عراقی : (۱)	

<p>۱- کثرت لغات و ترکیبات عربی ۲- از میان رفتن لغات مهجور فارسی نسبت به سبک خراسانی ۳- وفور ترکیبات نو</p> <p>۴- حرکت زبان به سوی الف (مختصات زبانی سبک خراسانی :</p> <p>۱- سادگی زبان شعر ۲- کمی لغات عربی و لغات بیگانه ۳- تفاوت تلفظ برخی واژگان ۴- کهنه و مهجور بودن بخشی از لغات در مقایسه با زبان امروزی .</p> <p>دشواری و کاسته شدن از روشنی و سادگی و روانی ۵- ورود لغات ترکی مختصات ادبی سبک خراسانی :</p> <p>۱- قالب عمده شعر قصیده است و مسمط و ترجیع بند در حال شکل گیری است .</p> <p>۲- استفاده از آرایه های ادبی ، طبیعی و معتدل است .</p> <p>۳- قافیه و ردیف ساده است .</p> <p>۴- در توصیف بیشتر از تشبیه حسی بهره می گیرند .</p> <p>مختصات ادبی سبک عراقی</p> <p>۵- بعضی از وزن ها ی عروضی رایج در دوره های بعد ، از رواج افتاده و متروک شده است .</p> <p>۱- رواج یافتن اغلب قالب های شعری خصوصا غزل و مثنوی و به اوج رسیدن آن ها</p> <p>۲- رواج یافتن انواع شعر (در موضوعات عرفان ، زهد ، داستان سرایی ، حبسیه و هجو)</p> <p>۳- نرم و خوش آهنگ شدن اوزان شعری نسبت به سبک خراسانی</p> <p>۴- توجه بیش از پیش به آرایه های ادبی</p> <p>۵- اجتناب از صراحت بیان و به کار بردن مجاز ، کنایه و استعاره و ایهام</p> <p>۶- التزام ردیف های فعلی و اسمی دشوار در شعر</p>	<p>۱۷</p>
<p>قدیم ترین تاریخ نوشته در باره تیمور است . ۵/۰</p>	<p>۱۸</p>
<p>بار بر نامه ظهیر الدین بابر و محاکمه الغتین اثر امیر علی شیر نوایی به زبان ترکی . (۱)</p>	<p>۱۹</p>
<p>گزینه «۴» (۱)</p>	<p>۲۰</p>
<p>روزگار است این که گه عزت دهد گه خوار دارد / چرخ بازیگر از یان بازیچه ها بسیار دارد (۱)</p>	<p>۲۱</p>
<p>ما / ب / غم / خو / کر / د / ا / عی / می / دو / س / ما / را / غم / ف / رس (۱)</p> <p>تح / ف / عی / کز / غم / ف / رس / تی / انز / د / ما / هر / دم / ف / رس</p>	

ایران توتنه
توشه ای برای موفقیت